

6D010900 – Математика мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған Муратбекова Молдир Абдразақовнаның «Студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсының оқыту процесінде қалыптастыру әдістемесі» тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің

ПІКІРІ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі және оның жалпы ғылыми және жалпы мемлекеттік бағдарламалармен байланысы

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан халқына Жолдауында «Барлық жастағы азаматтарды қамтитын білім беру ісінде өзіміздің озық жүйемізді құруды жеделдету қажет. Білім беру бағдарламаларының негізгі басымдығы өзгерістерге үнемі бейім болу және жаңа білімді меңгеру қабілетін дамыту болуға тиіс. Білім берудің барлық деңгейінде математика және жаратылыстану ғылымдарын оқыту сапасын күшейту керек. Бұл - жастарды жаңа технологиялық қалыпқа дайындаудың маңызды шарты» - деп атап көрсетілген.

Қазіргі кезде білім беру саласындағы өзекті құндылықтар мен мақсаттар білім алушылардың жалпы үлгерімін арттыруды, сондай-ақ инновация мен көшбасшылықты енгізу үшін талап етілетін дағдыларды дамытуды және ауқымды халықаралық тәжірибемен өзара әрекеттесуді көздейді. Кредиттік оқыту жүйесін енгізу аталған міндеттерді шешу үшін қабылданған шаралардың бірі болып табылады.

Ғылымның бүкіл саласында білім мазмұны тереңдеп, оның ауқымы қауырт өсіп отырған тұста, қазіргі ғылыми-техникалық өрістеу кезеңінде аталған міндеттердің жүзеге асырылуы әрбір шәкірттерде ізденімпаздықпен зерттеушіліктің қалыптасуына тікелей байланысты.

5B010900- Математика мамандығының білім беру бағдарламасы осы үдерістің құрамдас бөлігі ретінде математиканың практикалық маңызымен, болашақ маманның қалыптасуы мен ойлауындағы мүмкіндіктермен, қоршаған әлемді танудағы ғылыми әдістер туралы түсінікті қалыптастырумен айқындалады. Осы бағыттарды басшылыққа ала отырып, қазіргі заманға сай талаптар бойынша болашақ математика мамандары білімді өз бетімен меңгеруді, практикалық еңбек кезіндегі бақылауларын тәжірибе жүзінде тексеруді, жаңа білімді қабылдауға дайын болуы және оны қолдана алуы, ғылым жаңалықтарын күнделікті тұрмыста пайдалануды іске асыруы тиіс. Ал бұл жағдай өз кезегінде болашақ математика пәні мұғалімдерін даярлауда математикадан элективті курстарды оқыту әдістемесін заман талабына сай дамытып отыруды қажет етеді. Осы орайдан алғанда, ізденуші М.А. Муратбекова өзінің зерттеу жұмысында студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсының оқыту процесінде қалыптастыру әдістемесін ұсынған және

диссертацияның жоғары оқу орындарының сапалы білім беруге қосатын өзіндік үлесі барын ескерсек, М.А. Муратбекованың зерттеу жұмысы қазіргі кезде көкейкесті мәселелердің бірі болып табылады.

Диссертацияға қойылатын талап деңгейіндегі ғылыми нәтижелері.

Диссертант зерттеу жұмысының алдына қойылған мақсат пен міндеттерді жүзеге асыру барысында бірнеше нәтижелерге қол жеткізген.

– зерттеу нәтижесінде ұсынылған *бірінші нәтиже* «Ізденіс-зерттеушілік іс-әрекет» түсінігінің мазмұны ашылған, студенттерге ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін қалыптастырудың педагогикалық-психологиялық негіздері анықталған;

– зерттеудің *екінші нәтижесі* ретінде жоғары оқу орнында студенттің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекетін қалыптастыруда қолданылатын тәсілдерді анықтап, «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсына оқыту процесінде қолдануға мүмкіндік беретін есептер кешені жасалған;

– зерттеудің *үшінші нәтижесі* ретінде студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсына оқыту процесінде қалыптастырудың әдістемесі ұсынылған;

– зерттеудің *төртінші нәтижесі* ретінде студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсына оқыту процесінде қалыптастыру әдістемесінің тиімділігін тексерген және педагогикалық эксперимент жүзінде оның дәлелдігіне көз жеткізген.

Ізденушінің диссертацияда тұжырымдалған әрбір ғылыми нәтижесінің, тұжырымдары мен қорытындыларының негізделуі және шынайылық дәрежесі.

Зерттеу жұмысының *бірінші нәтиженің шынайылық дәрежесі*: ізденуші отандық, шетелдік ғылыми - әдістемелік еңбектерге талдау жасап, өзіндік теориялық қорытындыларға сүйене отырып, жоғары оқу орны студенттерін ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін қалыптастырудың педагогикалық-психологиялық негіздерін анықтаған.

Екінші нәтиженің шынайылық дәрежесі: диссертациялық жұмыстың мазмұнын анықтауда ізденуші математика мамандығы студенттерінің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін қалыптастыруда қолданылатын тәсілдердің «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсына тиімділігін қамтамасыз ететін, есеп түрлері анықталып, студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін қалыптастыруға бағытталған есептер кешені құрылған.

Үшінші нәтиженің негізділігі мен шынайылық дәрежесі: Жоғарғы оқу орнында студенттерге «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсына оқытудың мақсатын, құралдары мен формаларын анықтай отырып, студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін қалыптастыру әдістемесін ұсынған;

Педагогикалық эксперимент жүзінде ұсынылған әдістеме тексеріліп, ғылыми болжамды дәлелдеу нәтижелері ұсынылған, ол зерттеу жұмысының *төртінші нәтиженің шынайылық дәрежесін* көрсетеді.

Диссертацияда тұжырымдалған әрбір ғылыми нәтиженің (қағиданың) және қорытындылардың жаңалық дәрежесі.

Бірінші нәтиженің жаңалық дәрежесі – студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін қалыптастыру процесінің педагогикалық-психологиялық негіздеріне сүйене отырып, «Ізденіс-зерттеушілік іс-әрекет» түсінігінің мазмұны ашылған;

Екінші нәтиженің жаңалық дәрежесі - жоғары оқу орнында оқыту процесінде студенттің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекетін қалыптастыруда қолданатын тәсілдер анықталған, «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсы оқыту процесінде қолдануға мүмкіндік беретін есептер кешені жасалған;

Үшінші нәтиженің жаңалық дәрежесі – студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсы оқыту процесінде қалыптастыру әдістемесі ұсынылған;

Төртінші нәтиженің жаңалық дәрежесі - болашақ математика мамандарының ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсы оқыту процесінде қалыптастыру әдістемесінің тиімділігі педагогикалық эксперимент жүзінде тексерілген.

Диссертациялық жұмыс нәтижелерінің теориялық және практикалық маңыздылығы.

Зерттеу нәтижелерінің теориялық маңыздылығы студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін қалыптастыруға бағытталған. «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсы оқытуда қолданылатын есептер кешенін шешу барысында ізденіс-зерттеушілік іс-әрекет тәсілдерін меңгерудің теориялық аспектілерін қамтиды.

Муратбекова Молдир Абдразаковнаның зерттеу нәтижелері бойынша жоғары оқу орнының студенттеріне арналған «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» курсының оқу бағдарламасы, оқу-әдістемелік кешені, сондай-ақ «Дербес туындылы дифференциалдық теңдеулер» атты оқу-әдістемелік құрал әзірленіп, оқу процесіне ендірілген. Зерттеу нәтижелерін жоғары оқу орындарында студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін қалыптастыруда, оқу процесінің сапасын арттыруда және біліктілікті жетілдіру институттарында пайдалануға болады.

Диссертация бойынша кемшіліктер мен ұсыныстар

PhD-докторанты Муратбекова Молдир Абдразаковнаның диссертациялық жұмысына сын-ескертпелер:

1. Әдебиеттерді талдау барысында сөйлемдер өте ұзын, көлемді болып кеткен.

2. Диссертацияның тақырыбына сәйкес бұрын жүргізілген зерттеулерден бұл зерттеу жұмысының ғылыми жағынан ерекшелігін атап көрсетпеген.

3. Автордың өз еңбектеріне сілтеме толық жасалмаған.

Алайда, бұл аталған кемшіліктер диссертацияның теориялық және практикалық мәнділігін еш кемітпейді.

Диссертацияның «Ғылыми дәрежелер беру қағидаларының» талаптарына сәйкестігі.

6D010900 – Математика мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған Муратбекова Молдир Абдразақовнаның «Студенттердің ізденіс-зерттеушілік іс-әрекеттерін «Дербес туындылы дифференциалдық тендеулер» курсының оқыту процесінде қалыптастыру әдістемесі» тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысының ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығы дәйекті, жан-жақты зерттелген, аяқталған жұмыс, оның авторына 6D010900 – Математика мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге лайықты деп есептеймін.

Пікір беруші:
Қазақ мемлекеттік қыздар
педагогикалық университеті
«Математика» кафедрасының
меңгерушісі, педагогика
ғылымдарының кандидаты

Қолы **Даулеткулова А.У.**
Подпись: **Даулеткулова А.У.**
Растанымын: Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті кадр бөлімінің бастығы
Заявено: Начальник отдела кадров Казахского государственного женского педагогического университета
5.10.2018 ж.